

GAST AAN HET WOORD 19 - MARIE-LOUISE MEURIS: OORD VAN RUST

Marie-Louise Meuris (1953) werd in 1987 beleidsmedewerker Personeelszaken in Amsterdam-Osdorp en kwam als personeelsconsulent in contact met begraafplaats/crematorium Westgaarde. Zo kwam ze in de uitvaartbranche terecht, was even vervangend hoofd van Westgaarde en is sinds 1997 directeur van begraafplaats De Nieuwe Ooster in Amsterdam. Daarover zegt ze zelf: 'Het was liefde op het eerste gezicht. Mijn werkervaring en al mijn passies, meegerekregen van beide ouders -tuinieren, schilderen, schrijven, liefde voor mensen- kwamen samen in deze functie. Een roeping gevonden...'
Maandelijks publiceert zij een column in het blad *Uitvaart*. Nevenstaande column verscheen in *Uitvaart*, november 2009.

Huis te Vraag - ingang

In 1791 vond de oprichting plaats van de eerste buitenbegraafplaats van Amsterdam. Vanaf het begin was de latere begraafplaats Rustoord te Diemen een particuliere onderneming. Vele malen ging de plek over in andere handen, maar gemeentelijk werd de begraafplaats nooit. Huis te Vraag is precies 100 jaar jonger. Deze begraafplaats begon in 1891 zijn bestaan als de 'Protestantsche begraafplaats 'Te Vraag' te Sloten. Ook deze begraafplaats kende lang particuliere eigenaars. In 1957 bleek de exploitatie niet meer lonend en kwam de gemeente Amsterdam in beeld. Maar deze was alleen geïnteresseerd in de grond om over het weiland achter de begraafplaats een verkeersafslag te maken. Het gevolg was dat Te Vraag in 1962 werd gesloten. De Wet op de lijkbezorging wijzigde in 1991, waardoor de grafrusttermijn werd verlengd van 30 naar 50 jaar. De begraafplaats kreeg daardoor nog 20 jaar langer rust.

Afgelopen maand bezocht ik beide begraafplaatsen. De tegenstelling kon niet groter zijn. Wandel ik door het rijke smeedijzeren toegangshek van Huis te Vraag, dan tref ik steevast een geheimzinnige, groene wereld. Een treffend gedicht en een natuurlijk geschikt boekje –steeds wisselend- prijken achter het raam van een soort portiersgebouwtje. Langzaam loopt het toegangspad omhoog, omhuifd door grote hoge bomen. Aan het einde ervan ligt de oude aula. De vele potten met bloeiende planten op het bordes verraden de aanwezigheid van een vrouw. Vanaf het moment van hun komst in 1987, bliezen zij en haar man de begraafplaats nieuw leven in. Elke vierkante meter van dit paradijs kreeg en krijgt hun liefdevolle en respectvolle aandacht. Je voelt dat de plek dat weet en teruggeeft. Vandaag de dag houden bijzondere en eenvoudige grafmonumenten, bomen en klimop elkaar in een zachtzinnig evenwicht. Voor mij is Huis te Vraag een grote inspiratiebron en leidraad. Het is de mooiste begraafplaats van Nederland en ver daar buiten.

Nee, dan Rustoord. Ook hier een mooi smeedijzeren hek en een indrukwekkende entree. Oude paardenkastanjes aan weerszijde van het toegangspad leiden direct naar het hart van de begraafplaats. Daar ligt een kleine aula, simpel maar mooi in uitvoering. Op deze plek komen alle paden bij elkaar. Nieuwsgierig liep ik ze allemaal af. En ik schrok me kapot. Want deze prachtige intieme begraafplaats draagt zijn leeftijd niet met gratie. Verzakte paden en grafstenen, waarvan vele gebroken. Overal grote hopen met groenafval, klakkeloos her en der neergesmeten. Een algemeen grafvak, duidelijk net geruimd. Waarom niet geëgaliseerd en ingezaaid? Waarom vol gaten en kuilen, met onkruid overwoekerd? Een islamitisch grafvak waar lukraak lijkt te zijn begraven en uitgebreid, zonder enig respect voor het oude parkontwerp. Het aulagebouwtje, nog volop in gebruik, is er niet beter aan toe. Afbladderende verf binnen en buiten, niet schoongemaakt, plastic planten als versiering. Wat moeten bezoekers en nabestaanden wel niet denken als ze hier komen voor een uitvaart?

In augustus 2009 kreeg de gesloten begraafplaats Huis te Vraag eindelijk de zeer verdiende status van gemeentelijk monument. Een kroon op het werk van Léon en Willemijn van der Heijden, de conservatoren. Misschien schopt Rustoord het ooit ook zover. Want het gemeentebestuur van Diemen heeft inmiddels aan de raad voorgesteld om de begraafplaats aan te kopen. Bestuurders en ambtenaren zijn vastberaden om een einde te maken aan de huidige teloorgang. Onze medewerkers staan te popelen om de helpende hand te bieden. Want alleen met vereende krachten kan Rustoord weer worden wat het hoort te zijn. Niet alleen een waardige rustplaats voor de doden. Maar ook een visitekaartje voor de uitvaartbranche.